

Uppskot um stjórnmalanevnd lagt fram:

Helst meiriluti í tinginum hesaferð

Fríggjadagin legði Javnaðarflokkurin aftur eitt uppskot um stjórnmalanevnd fyri tingið. Hesaferð var bert Tjóðveldisflokkurin beinleiðis ímóti, meðan Sambandsflokkurin ikki var so avvísandi, sum ein kanska kundi trúð

LEO POULSEN

Á tingfundinum fríggjadagin legði Marita Petersen vegna Javnaðarflokkin fram uppskot um stjórnmalanevnd.

Hetta er aðru ferð, at flokkurin leggur slíkt uppskot fram, men fyrru ferð fekk uppskotið ikki undirtøku. Orðaskiftið fríggjadagin gav tó eina ábending um, at málið ikki fær somu lagnu hesaferð. Tað var nevnliga bert Tjóðveldisflokkurin, sum beinleiðis vísti seg at vera ímóti. Og tað var kanska eitt sindur óvæntað.

Flokkurin ferdi fram, at uppskotið var soleiðis orðað, at tað mest sum var ætlað at halda Tjóðveldisflokk-in uttanfyri. Haraftur ímóti var Sambandsflokkurin ikki so avvísandi, sum ein kanska kundi trúð. Hann segði seg nevnliga kunna viðgera broytingar í heima-stýrisslóginu, var hetta hildið neyðugt.

Hinir flokkarnir tóku undir við uppskotinum, men tó gav Fólkaflokkurin onga beinleiðis tilsegn um undirtøku. Framsøgumaðurin segði tó málið vera á hugavert.

Arbeiðið byrjað í 1991
Í viðmerkingunum til uppskotið sigur Javnaðarflokkurin, at uppskot at seta stjórnmalanevnd við lögtingslóg at koma við áliti um stýrisskipanarviður-skifti Føroya, hava ikki fyrr verið sett fram á tingi, tá ið burtursæð verður frá lögtingsmáli nr. 42/1996.

Uppskotini, sum hava verið sett fram higartil, hava verið uppskot til samtyktar um samráðingarheimild til lögtingsnevnd ella landsstýri at tingast við donsku stjórnina um hesi viðurskifti ella fíðiliga broytingaruppskot til heimastýrisslóginu. Tó setti Jógvan Sundstein, lögmaður í 1985 fram uppskot til samtyktar um at seta tingmannanevnd at endurskoða heimastýrisslóginu, men hetta uppskot fall á tingi.

Tá landsstýrissamgongan ímillum Fólkaflokkin og Javnaðarflokkin bleiv skipað í januar 1991, var ein partur av politisku avtaluni ímillum hesar flokkar at fremja broytingar í ríkisrættarlaga viðurskiftum Føroya soleiðis, at sjálvræði varð munandi víðkað.

Nýval órógvandi

Tað var tó beinanvegin greitt, at lögtingslógirnar um stýrisskipan Føroya í sermálum og um umboðsvald Føroya ikki fóru at vera nóg góðir karmar um fyrirsiting av einum munandi øktum sjálfstýri. So-statt fór landsstýrið fyrst undir at gera uppskot til nýggja stýrisskipanarlóg og setti nevnd at gera slíkt uppskot.

Hetta arbeiðið helt fram, eftir at landsstýrið í apríl 1993 varð umskipað soleiðis, at Tjóðveldisflokkurin og Sjálfstýrissflokkurin komu upp í staðin fyri Fólkaflokkin.

Stýrisskipanarlógin kom í gildi lutvíst á Ólavssøku 1995 og í síni heild á Ólavssøku 1996. Tá var so hesin parturin av arbeiðinum, sum samgongan setti sær fyrri, lokin. Nýval var til lögtingið í juli 1994, og eitt annað landsstýri tók við. Meiri bleiv tí ikki gjørt við ætlanina um broyting í ríkisrættarlaga stöðuni.

Lögtingið setti um mánadarskiftið november/december 1995 nevnd sam-bært § 25 í tingskipanini at gera uppskot til setan av stjórnmalanevnd. Úrslitið var lógaruppskot um tílka nevnd, lögtingsmál nr. 42/1996. Hetta uppskot vann ikki frama á tingi.

Eiga at finna felags stöðu

Stöðin hjá politisku flokkunum, tá tað snýr seg um spurningin sjálfstýri-samband, kann bólkast í trýggjar høvudsleidir:

- * Varðveitan av verandi skipan
- * Størri sjálvræði innan ríkisfelagsskapin
- * Tjóðveldi

Javnaðarflokkurin heldur, at vit nú eiga at finna eina felags stöðu til hesar spurningar, í hvussu er eina stöðu, sum ein stórir meiriluti á lögtingi kann verða samdur um.

Tí leggur Javnaðarflokkurin nú fram uppskot um stjórnmalanevnd fyri at fáa til vega tað best møguliga grundarlagið at taka stöðu á.

Hetta uppskotið víkir frá uppskotinum í lögtingsmáli nr. 42/1996 á tann hátt, at tað er ikki álagt nevndini at gera fleiri uppskot, men einans at gera uppskot til nýggja skipan við størri

sjálvræði. Harafturat er í hesum uppskoti ikki beinleiðis álagt nevndini at endurskoða stýrisskipanarlógina og lögtingsvallógina. Hetta kann nevndin gera, um hon heldur tað vera neyðugt í sambandi við ar-beiðssetningin.

Best møguliga grundarlagið

Broytingar í ríkisrættarlaga skipanini kunnu ikki einvíst fremjast av føroyska lóg-gávu- og umsitingarvaldinum. Men áðrenn nakrar samráðingar kunnu fara fram við donsku stjórnina, eigur Føroya lögting at hava eina breiða og greiða stöðu til, hvørja leið vit vilja halda.

Uppgávan hjá stjórnmalanevndini er í stuttum, at fáa til vega tað best møguliga grundarlagið at taka stöðu á.

Javnaðarflokkurin heldur, at ein nýggj skipan eigur at áseta í minsta lagi:

1. At Danmark og Føroyar hvør sær eru sjálfstøðugar tjóðir
2. At føroyskur heimarættur verður greitt formuleraður
3. At ríkisfelagsskapurin byggir á sáttmála ímillum hesar tjóðir, og at hesin sáttmáli kann uppsigast av báðum partum
4. Føroyar hava fult mál-ræði á øllum málssøkjum, sum í dag eru sermál, og kunnu við føroyskari lóg taka fult mál-ræði á málssøkjum, sum nú eru felagsmál, tó so at hetta ikki skal vera galdandi fyri mál, sum mugu vera felagsmál, um talan skal vera um ríkisfelagsskap yvir-høvur
5. At dómsvald, lögregla og ákærvald og lóg-gáva á hesum økjum í tann mun, tað ikki er ó-sambæriligt við ríkisfelagsskapin, verða yvir-iriktin sum ein náttúrligur liður í føroyskum sjálfstýri.

Tá álitið er liðugt, eigur tað at verða prentað og almannakunngjørt, sigur Javnaðarflokkurin í viðmerkingunum til uppskotið.

Meiriluti tykist vera fyrri

Sum nevnt í byrjanini, var tað bert Tjóðveldisflokkurin, ið var beinleiðis ímóti. Hóast Javnaðarflokkurin

hevði lagt seg eftir at orða uppskotið soleiðis, at tað kundi vinna frama hjá flest møguligum tingmonnum, var tað júst orðingin, ið Tjóðveldisflokkurin tók sær tiknir av.

Fólkaflokkurin helt uppskotið vera áhugavert, og sum skiltist metti hann seg standa frítt stillaðan at taka stöðu til hetta uppskotið, tó at lögmaður áður hevur lovað brand og bál um slíkt uppskot vann frama á tingi – við hjálp frá samgonguni.

Sambandsflokkurin leyp sjálfandi ikki á leistum eftir hesum uppskoti, men tað skiltist kortini, at teir ikki høvdu nakað ímóti at viðgera broytingar í heimastýrisslóginu, gjørdust tær neyðugar.

Hinir smærri flokkarnir kundu allir taka undir við uppskotinum hjá Javnaðarflokkinum, og tískil sær í lóguni út til at vera meiriluti

Marita Petersen legði uppskotið um stjórnmalanevnd fyri tingið fríggjadagin

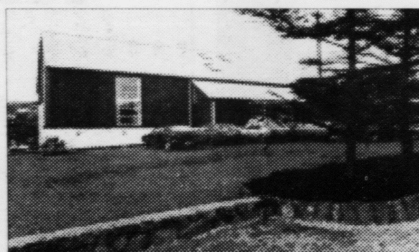
í tinginum fyri tí.

Tað er einki at ivast í, at tíðin er vælvald at leggja hetta uppskot fram. Svárið, ið Ríkisumboðsmaðurin gav í tinginum upp á fyrri-spurning frá Bjarna Djurholm staðfesti, at viðurskiftini landana millum eru ógreið. Hartil kemur sjálf-andi bankakanningin, sum á ongan hátt hevur virkað

til at bota um viðurskiftini í ríkisfelagsskapinum.

Eftir viðgerðina fríggjadagin varð málið beint í Rættarnevndina, og ikki fyrr enn málið kemur aftur haðani fæst meiri nágreiniliga at vita, hvør endaliga lagnan hjá uppskotinum verður.

Missiónsvikan '98 í Havn

Missións-vikan '98 heldur fram:

Týsdagin 27. jan. kl. 20:
Sørin Steinhólm talar. Argja-kórið syngur.

Mikudagin 28. jan. kl. 20:
Alfred Petersen talar. Meinig-heitsbólkurin syngur.

Hósdagin 29. jan. kl. 20:
Bergur D. Joensen talar. Bólk-urin í Am, syngur. Drama.

Fríggjadagin 30. jan. kl. 20:
Niels J. Nielsen talar. Mans-kórið syngur.

Leygardagin 31. jan. kl. 20:
Niels J. Nielsen talar. Meinig-heitskórið syngur.

Sunnudagin 1. februar:
kl. 14: Familjumøti. Gentukórið syngur.

Kl. 18: Møti har Niels J. Niel-sen talar. Emmauskórið syng-ur.

Kl. 21: Eftirmøti har Niels J. Nielsen talar.

Tú ert eisini hjartaliga vælkomin til møtini.

Meinigheitshúsið í Havn